

Laat idealen de lesinhoud bepalen

Laura Boele-de Bruin

Dit materiaal is onderdeel van het compendium christelijk leraarschap dat samengesteld is door het lectoraat Christelijk leraarschap van Driestar hogeschool. Zie ook www.christelijkleraarschap.nl.

Samenvatting	Een artikel over een onderzoek naar idealen, een geschikte manier om inzicht te krijgen in de manier waarop leraren christelijk onderwijs gestalte willen geven.
Bronvermelding	Boele-de Bruin, Laura (2016). Laat idealen de lesinhoud bepalen. In H. Vermeulen (red.), <i>Gids, volg het spoor</i> . Gouda: lectoraat Christelijk leraarschap.
Thema *	Leraar
Gebruik **	Hart
Plaatsingsdatum	2016
Gerelateerde artikelen	n.v.t.
Trefwoorden	Lesinhoud, leerstof

* In het compendium wordt al het materiaal verdeeld over de acht thema's van christelijk leraarschap: *onderwijs, inspiratiebronnen, leraar, leerling, leerstof, didactiek, schoolteam, leidinggevenden*.

** Het materiaal kan gebruikt worden als onderbouwing en visievorming (*hoofd*), bezinning en reflectie (*hart*) of biedt concrete handreikingen en voorbeelden (*handen*).

LAAT IDEALEN DE LESINHOUD BEPALEN

Laura Boele-de Bruin

De activiteiten van het lectoraat Christelijk leraarschap zijn erop gericht leraren te ondersteunen bij het verbinden van hun christen-zijn met de leerstof waarin zij lesgeven. Als die verbinding wordt gelegd, krijgen leerlingen inzicht in Gods hand in de variëteit aan vakken waarin zij onderwijs krijgen. In hoeverre vinden we dit streven terug onder christelijke leraren? Het lectoraatsonderzoek naar idealen van christelijke leraren geeft een antwoord op deze vraag.

Onderzoek naar idealen is een geschikte manier om inzicht te krijgen in de manier waarop leraren christelijk onderwijs gestalte willen geven. Iemand's idealen zijn namelijk sturend voor keuzes die hij in de praktijk maakt. Een voorbeeld kan dit illustreren. Juf Anna is gewend ruim de tijd te nemen voor haar dagelijkse Bijbelverhaal, ook als dat betekent dat de tijd voor bijvoorbeeld een belangrijke rekenles in de knel komt. Desgevraagd vertelt ze dat ze Bijbelkennis voor kinderen het allerbelangrijkste vindt. Via de Bijbel laat God zich namelijk kennen. Hier zien we dat het ideaal van een grote Bijbelkennis van kinderen sterke invloed heeft op hoe de juf dagelijks handelt.

DOELEN EN IDEALEN

In het onderzoek hebben we allereerst achterhaald welk doel leraren met hun onderwijs nastreven. Hieruit blijkt dat het een grote wens is van christelijke leraren in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs dat leerlingen (gaan) geloven in God en dat hun lessen daaraan mogen bijdragen. Ook streven zij ernaar dat hun leerlingen goede, christelijke burgers worden. Voorbeelden van geformuleerde 'doelidealen' zijn bijvoorbeeld 'dat kinderen God en zijn liefde leren kennen en Hem als Zijn kinderen eren' en 'dat leerlingen als christenen staan in deze wereld'.

Daarnaast namen we zogenaamde 'werkidealen' van leraren onder de loep. Uit deze idealen kun je afleiden wat voor leraar ze willen zijn en aan welke pedagogisch-didactische aanpak ze de voorkeur geven. Hieruit bleek dat veel leraren betrouwbaar willen zijn en willen leven volgens Bijbelse normen. Velen vinden het belangrijk te laten zien dat christen-zijn niet alleen iets is van woorden, maar ook van daden.

WERK AAN DE WINKEL

Het onderzoek maakt dus duidelijk dat leraren hun christen-zijn graag een plek willen geven in hun werk. Dat is zonder meer een mooie conclusie. Maar er is niet alleen goed nieuws. Sterker, als we dieper op de resultaten inzoomen zien we zelfs dat er reden is tot zorg. Positiever geformuleerd: er is werk aan de winkel. Uit het onderzoek blijkt namelijk ook dat leraren hun idealen ten aanzien van het verwerven van kennis door leerlingen bijna nooit verbinden met Bijbelkennis, geloof en burgerschap. Leraren hebben dus niet sterk de ambitie om met de leerstof bij te dragen aan kennis van de Bijbel, aan het persoonlijk geloof van leerlingen en aan het vermogen van kinderen om als christenen aan de maatschappij deel te nemen. Een enkele keer troffen we wel een link aan

VELEN VINDEN
HET BELANGRIJK
TE LATEN ZIEN DAT
CHRISTEN-ZIJN NIET
ALLEEN IETS IS VAN
WOORDEN, MAAR
OOK VAN DADEN

tussen enerzijds het lesgeven en anderzijds Bijbelkennis, geloof en burgerschap. Een voorbeeld hiervan is een leraar bij wie de didactische kant van het lesgeven leek overeen te komen met zijn doelideaal. Deze leraar wilde het liefst dat leerlingen leren sámen na te denken over de oplossing van een probleem. Zijn uiteindelijke doel van onderwijs was ‘te laten zien dat voor God iedereen ertoe doet’. Echter, deze link is impliciet te noemen, want de leraar zelf maakte deze verbinding niet maar deze werd in het onderzoek opgemerkt.

VOORBEELD VAN VERBINDING

U vraagt zich misschien af: maar hoe leg je die verbinding met de leerstof dan? Een voorbeeld dat mij persoonlijk heeft geïnspireerd werd op

**ZIJN UITEINDELIJKE
DOEL VAN ONDER-
WIJS WAS ‘TE LA-
TEN ZIEN DAT VOOR
GOD IEDEREEN ER-
TOE DOET’**

een van onze identiteitsdagen voor leraren verteld door dr. David Smith. Hij maakte duidelijk dat het niet om het even is welke woorden van een vreemde taal leerlingen leren. Zo kan je ervoor kiezen om ook woorden te laten leren die op het geloof betrekking hebben. Hierdoor zijn leerlingen niet alleen in staat in het buitenland de weg te vragen of af te rekenen bij de supermarkt, maar zijn ze ook in staat te spreken over de meest wezenlijke dingen.

AANWAKKEREN VAN IDEALEN

Een interessante vraag is hoe het kan dat leraren nauwelijks idealen lijken te hebben die het christelijk geloof verbinden met de vakinhoudelijke en pedagogisch-didactische kant van het lesgeven. Het beantwoorden ervan ligt buiten de scope van het onderzoek, maar is tegelijk van belang omdat het kan helpen bij verandering. Binnen het lectoraat Christelijk leraarschap denken we dat het te maken heeft met de secularisatie die haar invloed zo sterk heeft doen gelden. Leraren zijn, net als iedereen, veel aardse fenomenen, waaronder zelfs de kennis die we op school delen en doorgeven, gaan beschouwen als niet verwijzend naar de Schepper.

Dit onderzoek maakt duidelijk dat er niet alleen

aandacht moet zijn voor ondersteuning van leraren bij het verbinden van hun christen-zijn met de leerstof waarin zij lesgeven, maar dat het ook en vooral moet gaan om het aanwakkeren van hun idealen. Het lectoraat heeft hieraan willen bijdragen door bijvoorbeeld op zoek te gaan naar inspirerende lesvoorbeelden over hoe het anders kan. Ze zijn door Ewald Mackay verzameld in *Een venster op de hemel*. Het is ons ideaal dat leraren hiervan kennis neemt en zodoende hun onderwijsidealen verrijken.

REFLECTIE

- Wat vind je als christelijke leraar de belangrijkste doelen van jouw onderwijs?
- Hoe worden je idealen zichtbaar in jouw lessen?

REFERENTIES

Boele-de Bruin, H. L. (2015). *Exploring Christian teachers' professional ideals*. Publicatie lectoraat Christelijk leraarschap.

Mackay, E. (red.) (2015), *Een venster op de hemel, christelijk leraarschap in de lespraktijk*. Apeldoorn: De Banier.